Europakrisen är en politisk kris

Det är inte i första hand en finansiell kris som vi nu ser i Europa, det är en politisk kris och ett underkännande till hur Euro-samarbetet i praktiken har hanterats.

Greklandskrisen har många bottnar och de speglar olika aspekter av ett stort misslyckande. Inte nog med att medlemsländer tillåtits avvika från uppsatta regler, man har till och med sett mellan fingrarna med Greklands och andra länders välkända ”dubbla bokföring”. Sättet som krisen hanteras och kommuniceras på blottar också en förskräckande okunskap om den moderna finansmarknadens egenskaper. Det ena uttalandet efter det andra, från ledande politiker i Europa, spär snarare på oron i marknaden istället för, som avsikten säkert var, att lugna.

“Alla marknadsaktörer förstår nu att ECB inte är politiskt oberoende.”

Trichet var i hög grad medskyldig till att världens aktiemarknader fick panik för någon vecka sedan. Han kunde inför journalister inte vara mer tydlig när han sade ”Nej nej nej” till att köpa statsobligationer. Hans inställning ter sig kanske inte så märklig men det som är anmärkningsvärt är att han inte förstod konsekvenserna av ett sådant offentligt uttalande. Efter att katastrofen var ett faktum, tvingades han tre dagar senare göra en ”kovändning” och istället säga ”ja, ja, ja”. Alla marknadsaktörer förstår nu att ECB inte är politiskt oberoende.

I Grekland lät landets ledning folket veta att skulden till landets ekonomiska kris inte var politikerna, utan i stället fick de amerikanska investmentbankerna se sig bli klädda i syndabockens ulliga päls. Att skylla på finansmarknaden är lika konstruktivt som att skylla på termometern när man har feber.

Merkel införde på ett panikartat sätt och utan övriga medlemsländers godkännande förbud mot nakenblankning. Även om det kan finnas argument för en ökad reglering runt blankning borde det vara uppenbart för alla parter, att en internationell marknad måste ha internationella regler. Det torde vara högst osannolikt att regleringar i ett ensamt land skulle kunna få avsedd effekt då kapital faktiskt ännu får röra sig fritt. Vad blir nästa infall från pressade politiker?

Vi får hoppas att det inte ligger någon substans bakom uttalandet från EU taleskvinnan Chantal Hughes “The free movement of capital can, as all other freedoms, be restricted by member states if it’s justified in light of the general interest,”

Hur ska ett sådant uttalande tolkas? Menar hon att vi står inför en period där vi när som helst kan vänta oss begränsningar i valutahandeln. Bara tanken kommer få investerare att hissa ”pestflaggan” för euron. Ingen centralbank skulle vilja ha Euron i sina valutareserver. Historien är dessvärre fylld av exempel på hur politiker försökt att reglera bort symptom istället för att ta itu med de underliggande orskerna. Redan Alexis de Tocqueville observerade att ”det farligaste ögonblicket för en dålig regering är vanligtvis just när de ska lansera reformer”.

Glädjande nog verkar vår egen finansminister Anders Borg ha insett vikten av internationell samverkan och säger sig inte se några möjligheter till införande av en omsättningsskatt så vida inte de stora länderna gemensamt kommer överens om det.

Hastigt påkomna och mindre väl genomtänkta regleringar från enskilda medlemsländer löser inte grundproblemet med länders misskötta ekonomier. Tvärtom spär det på osäkerheten kring hela Eurosamarbetet. Det enda motmedlet som finns mot finansmarknadens oro och spekulation är en stabil ekonomi byggd på en helt annan långsiktighet än den vi hittills sett. ■

JOHAN THORÉN

Johan Thorén är vd och förvaltare för Strand Kapitalförvaltning. Johan har lång erfarenhet från finansbranschen. Han har varit verksam inom finansbranschen sedan 1987 som analytiker, förvaltare och mäklare, bland annat på Catella. Han har även arbetat som sakkunnig på UD. Johan har genom sitt arbete på Catella, och framför allt i sin nuvarande roll på Strand kapitalförvaltning en solid erfarenhet av investeringar inom små och medelstora bolag.